

KATUSSÕNUMID 1.03.2022

- **Eestile ei ole täna otsest sõjalist ohtu. Venemaa tegevus on sõjaline agressioon Ukraina vastu, kus Eesti toetab Ukrainat ja Ukraina inimesi.** Eesti aitab Ukrainat kahepoolselt, NATO ja ELi ja rahvusvahelise koostöö kaudu. Ka Eesti inimesed ja ettevõtted on koondunud Ukrainat aitama.
- Venemaa sõjalise agressiooniga Ukraina vastu kaasnevad **mõjud kogu Euroopale, sealhulgas Eestile.**
- Eesti **valitsus arutab julgeolekuolukorda regulaarselt** ja riigil on **tegevuskava** mõjudega toimetulemiseks.
- Valdakonnad, milles Eestile täiendavat koormust näeme, on küberturvalisus, energeetika ja majandus, siseturvalisus, sõjapõgenikud.
- **Sõjapõgenikud Ukrainast pagevad Putini kurjuse eest.** Oluline on Ukraina sõjapõgenikele **pakkuda varju ja turvalist peatuspaika, kuniks nad saavad koju tagasi pöörduda.** Kui abi vajadus sõjapõgenikele kujuneb pikemaks, saab Eesti seda lahendada koostöös teiste riikide ja Euroopa Liiduga.
- Ukrainas toimuv puudutab isiklikult paljusid Eesti elanikke, nende lähedasi ja tuttavaid. On mõistetav, et olukord põhjustab ärevust ja muret. **Oluline on kõigil Eesti elanikel, sõltumata rahvusest või kodukeelest, säilitada rahu ja hoida kokku. Hoiame kokku – ühiskonnana, rahvana.**

OLULINE!

- **Informeerida avalikust tasakaalukalt:** Eesti riik teadvustab Venemaa sõjategevuse suurendamisega kaasnevaid ohte ja mõjusid ning valmistub nendeks.
- Valmistame ühiskonda ette **märkama ja teadvustama võimalikke ohte** ning oskama neist **võimalikult minimaalsete häiretega üle saama.**
- **Väldime hoiatavate sõnumite kuhjumist ja sõjapõgenike tekkimist.** Eestile ei ole täna otsest sõjalist ohtu.

OLUKORD UKRAINAS

- Venemaa on alates 24.02 läbi viinud laiaulatusliku sõjalise agressiooni Ukraina vastu. Pommitatud on kriitilist infrastruktuuri, lennubaase, sadamaid, juhtimispunkte, rünnatud on erinevaid Ukraina linnu, lahingud on käinud Kiievi kesklinnas. On haavatuid ja hukkunuid. See on Euroopa suurim sõda lähiajaloo.
- Olukord Ukrainas on kriitiline. Brutaalsus, millega Putin on astunud Euroopa demokraatia vastu, on šokeeriv, aga ukrainlastel on meeletu kaitsetahe ja vaprus.
- Oleme mõtetes meie eesliiniga Ukrainas – diplomaatidega, OSCE missiooni ekspertidega, inimestega, kes teevad keset sõda kohapeal tööd.
- Meie luureinfo oli õige. Meil oli eelhoiatatus. Ehk me näemegi kahjuks kõige hullemat stsenaariumi rullumist, mida alates sügisest kuulsime ja mille eest USA ka avalikult hoiatas. Meie liitlased teadsid sellest ette. Oleme olukorra jaoks valmistunud juba alates eelmise aasta lõpust. Sama on teinud NATO.

UKRAINA TOETAMINE

- Eesti toetab Ukrainat.
- Sõjal on rängad tagajärjed ja inimkannatused. Ukraina vajab meie tugevat moraalselt, poliitilist, majanduslikku ja sõjalist tuge. Eesti osutab Ukrainale poliitilist toetust ja praktilist abi.
- Riigi kõrval on abi Ukrainale tulemas ka kodanikualgatuste korras Eesti inimeste, ettevõtete ja organisatsioonide kaudu.
- Ukraina toeks toimus täna taasiseseisvunud vabariigi aja suurim rahumeelne meeleavaldus, millel osales ligi 30 000 inimest.
- Eesti on juba andnud ja annab veel ukrainlastele kaitseotstarbelist abi. Viimase otsusena lähevad Eestist Ukraina poole tee 122-millimeetrised haubitsad. Otsuseks haubitsad Ukraina saata andsid loa nii Saksamaa kui Soome. 25.02 teatas kaitseministeerium täiendavate Javelini tankitõrjeraketite, 25 000 kuivtoidu paki, meditsiinivarustuse, isikuvarustuse, sh kiivrite saatmisest.
- 18.02 jõudsid Ukraina Eestist tee saadetud kümned Javelini tankitõrjeraketid. Raketid saadeti väeosadesse ja rindele.
- Toetame Ukrainat ka arengukoostöö ja humanitaarabi kaudu. Veebruaris on välisministeerium eraldanud Ukrainale täiendavalt 351 700 eurot vajaduspõhiseks humanitaarabiks.
- Teeme kõik, mis meie võimuses, et aidata Ukraina sõjapõgenikke vajaliku abi, sh toidu, majutuse ja psühholoogilise toe pakkumiseks.
- Kutsume kodanikuühiskonda ja rahvusvahelisi organisatsioone jätkama Ukrainale humanitaarabi pakkumist, mida koordineerib Eestis Välisministeerium.
- Kõik, kes soovivad abi pakkuda Ukraina sõjapõgenikele, saavad seda teha Pagulasabi vahendusel. Nii inimesed kui ettevõtted ja tööandjad saavad oma abipakkumised sisestada <https://www.pagulasabi.ee/paku-abi>. Pagulasabi koordineerib abipakkumisi ja hoiab sidet vastavate riigiasutustega.
- Annetustega Ukraina inimeste abistamiseks on järgnevad võimalused:
  1. Eesti Punane Rist - <https://redcross.ee/>
  2. Algatus "Ukraina heaks!" <https://www.ukrainaheaks.ee>

Ukraina sõjapõgenikest

- Oleme valmis aitama Ukraina sõjapõgenikke, kes Kremli agressiooni tõttu on sunnitud oma koduriigist ajutiselt lahkuma. Nende täpset arvu on hetkel raske prognoosida, kuid Eesti pole Ukraina lähim naaberriik ja siia on ilmselt tulemas eelkõige need inimesed, kelle jaoks pole Eesti päris võõras koht. Nt võib siia tulla ukrainlasi, kellel on Eestiga juba varasemast ajast side – neil on siin sugulased, nad on siin enne töötanud.

- PPA peadirektori 24.02 korraldusega tohivad Ukraina kodanikud, kelle Eestis viibimise alus on peatselt lõppemas, Eestis ajutiselt edasi viibida. Samuti saavad nüüdsest Eestisse viisavabalt siseneda ka need Ukraina kodanikud, kel pole biomeetrilist passi.
- Seoses Ukrainas alanud sõjaga ja tõsiasjaga, et Ukrainasse naasmine on hetkel ohtlik ja ka logistiliselt keeruline, otsustas PPA siseministeriumi nõusolekul võimaldada riigis edasi viibida ka neil Ukraina kodanikel, kel on viisa või muu viibimise alus lõppenud või lõpeb lähiajal.
- Kui Ukraina kodanikul, kellel lõpeb lähiajal luba Eestis töötada, on soov seda jätkata, peab tema tööandja selle taas registreerima politsei- ja piirivalveametis.
- Jaanuari lõpu seisuga oli kehtiv lühiajalise töötamise registreering 16 139-l ajutise viibimisalusega Ukraina kodanikul. Kehtiv tähtajaline elamisluba oli 10 154-l Ukraina kodanikul, neist töötamiseks 4755-l Ukraina kodanikul.

EESTI TEGEVUSED

- Eesti on keelanud Venemaa lennuettevõtjatel siinsesse õhuruumi sisenemise.
- Eesti keelab kõigil õhusõidukitel, mida omavad või kasutavad Vene Föderatsiooni kodanikud ja lennuettevõtted, Eesti õhuruumi kasutamise, välja arvatud humanitaar- ja päästelennud transpordiameti loaga ning hädamaandumised ja hädaolukorras ülelennud.
- Valitsus otsustas sel aastal toetada Eesti Rahvusringhäälingu vene- ja ingliskeelseid toimetusi 1,47 miljoni euroga ja järgmisel aastal täiendavalt kuni 2 miljoni euroga. Koostöös erakanalitega on väljatöötamisel meede ka nende toeks.
- Täiendav rahastus on suunatud Eesti mitmekeelse inforuumi arendamiseks, et kõik Eestis elavad rahvusrühmad saaksid ajakirjanduslikult sõltumatut infot.
- Viimastel aastatel on oluliselt kasvanud Eesti venekeelsete meediakanalite populaarsus ja usaldusväärsus. Lisarahastusega me toetame veelgi ERRi venekeelsele, aga ka ingliskeelsele auditooriumile suunatud toimetuskult sõltumatud tööd. Selleks, et meie vene keeles rääkivatele inimestele oleks suurem omakeelsete kanalite valik, plaanime toetada selles osas ka erakanaleid. Riiklik kriisiinfo on mitmes keeles kättesaadav ka kodulehel kriis.ee, samuti teeb vene keeles tööd meie kriisiinfo telefon 1247.
- Alates 25.02 keelustas Eesti sõda õhutavate Vene propagandakanalite edastamise. Tarbijakaitse ja tehnilise järelevalve amet (TTJA) tegi sideettevõtetele ettekirjutuse lõpetada 4 Venemaa ja ühe Valgevene telekanali taasedastamine Eesti territooriumil: RTR Planeta, NTV Mir, Belarus 24, Rossia 24 ja TV Centre International (TVCI).
- TTJA tuvastas, et nendes kanalites rikutakse meediateenuste seaduse nõudeid.
- Peame riigina seisma kõigi Eesti inimeste eest. Tahame toetada Eesti inimeste võimalusi tarbida vaba ajakirjandust. Selleks ei ole Venemaa riiklikud telekanalid ja nende sõjapropaganda.
- Olukord Eesti välispiiril on rahulik, kuid Eesti on tugevdanud piirikontrolli välispiiril. Politsei- ja piirivalveamet kontrollib põhjalikult Eestisse saabuvasid sõidukeid ja

inimesi ning annab piiripunkti saabuvatele Ukraina kodanikele infot, kuidas suunduda edasi Eesti kaudu kodumaale või kuidas Eestis hakkama saada.

- Häirekeskuse riigiinfo telefon 1247 on valmis aitama inimesi Ukraina küsimustes.
- Sõjaliseks eskalatsiooniks Ukrainas on Eesti valitsus teinud ettevalmistusi juba nädalaid. Oleme enda kriisiplaanid üle vaadanud, töö jätkub, et valmis olla otsesteks ja kaudseteks mõjudeks, mis sellest sõjast tulevad.
- Seoses sõjategevuses Ukrainas peame arvestama võimalike intsidentide toimumiseks ka siin. Euroopa riigid võivad sattuda näiteks desinformatsioonikampaaniate ja küberrünnete sihtmärgiks. Küberründed võivad laieneda valitsusasutustele ning välistada ei saa küberründeid elutähtsate teenuste osutajatele. Valmis tuleb olla sõjapõgenike vastuvõtmiseks.
- Välisministeerium on palunud kõigil Eesti kodanikel Ukrainast koheselt lahkuda ja pöörduda Eestisse.
- Oluline on, et hoiaksime kõik rasketel aegadel kokku!